

Prawo własności intelektualnej

Wykład 1 – Przedmiot prawa autorskiego

Art. 1 [Utwór]

1. Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).
2. W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:
 - 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe);
 - 2) plastyczne;
 - 3) fotograficzne;
 - 4) lutnicze;
 - 5) wzornictwa przemysłowego;
 - 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
 - 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
 - 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
 - 9) audiowizualne (w tym filmowe).
- 2 (1). Ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne.
3. Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.
4. Ochrona przysługuje twórcy niezależnie od spełnienia jakichkolwiek formalności.

Pojęcie utworu

Utwór

- Utwór jest dobrem niematerialnym niezależnym od nośnika (*corpus mechanicum*) stworzonym przez człowieka i uzewnętrznionym przez autora w sposób intersubiektywnie obserwowalny (ustalenie), posiadającym cechę twórczości o indywidualnym charakterze (oryginalność i indywidualność).

Utwór

Utwór nieukończony

- 1) utwór podlega ochronie w całości lub w części, także w postaci nieukończonej, pod warunkiem że część lub nieukończona postać utworu ma charakter twórczy,
- 2) ochronie mogą podlegać zatem np. szkice scenariusza, niedokończony film czy rękopis powieści.

Utwór techniczny

Przedmiotem prawa autorskiego mogą być wszelkie przejawy działalności twórczej o indywidualnym charakterze bez względu na to, czy są to dzieła artystyczne z dziedziny tzw. czystej sztuki, czy utwory naukowe, czy też mające praktyczne (użytkowe) zastosowanie (orz. SA w Łodzi z 17.12.2002 r., I ACa 254/2002, np. opisy patentowe i ochronne, rysunki techniczne, dokumentacja techniczna).

Utwór zależny (art.2)

- 1) Opracowanie cudzego utworu, w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja, jest przedmiotem prawa autorskiego bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego.
- 2) Za opracowanie nie uważa się utworu, który powstał w wyniku inspiracji cudzym utworem.

Twórczość

oryginalność

indywidualność

nowość

Oryginalność - zgodnie z wykładnią językową "oryginalny" oznacza "samoistny, swoisty, nie będący naśladownictwem lub przeróbką, nie fałszowany, autentyczny" [Słownik języka polskiego (red. M. Szymczak), Warszawa 1998, s. 522].

Ujęcie subiektywne

- utwór ma być oryginalny dla samego twórcy, a nie musi być obiektywnie nowy

Ujęcie obiektywne

- przedmiotem prawa autorskiego może być tylko rezultat (przejaw) takiego działania, które choćby w minimalnym stopniu odróżnia się od innych rezultatów takiego samego działania, a zatem że posiada cechę nowości (...)", oryginalność zachodzi wtedy, kiedy twórca "istotnie wzbogacił dotychczasowy stan rzeczy nowymi elementami" (M. Poźniak-Niedzielska, w: System PrPryw, t. 13, 2003, s. 8–9).

Indywidualność - zgodnie z wykładnią językową "indywidualny" oznacza "właściwy tylko danej jednostce, osobniczy, odrębny, swoisty" (Słownik języka polskiego, s. 738).

- odciśnięcie osobistego piętna twórcy , co czyni utwór jest statystycznie niepowtarzalnym ,
- przy ocenie indywidualnego charakteru utworu stosuje się koncepcję tzw. statystycznej jednorazowości, zakładającej badanie, czy takie samo lub podobne dzieło powstało oraz czy jest statystycznie prawdopodobne sporządzenie w przyszłości takiego samego dzieła przez inną osobę,
- jeżeli, oceniając dany utwór intuicyjnie, od razu, tj. bez dogłębnej analizy, odbieramy go jako posiadający piętno osobiste, to jest to istotna wskazówka, że utwór ma owe piętno osobiste autora. Jeżeli zaś danego dzieła nie odbieramy intuicyjnie jako posiadającego indywidualne piętno autora, to jest to sygnał, który może kwestionować indywidualny charakter utworu,
- odciśnięcie indywidualnego piętna autora w utworze jest możliwe tylko wtedy, gdy proces tworzenia pozostawia pewną swobodę twórczą i nie jest z góry zdeterminowany przez przepisy prawa, schemat, zasady techniczne lub wysoce skonkretyzowane wskazówki zamawiającego utwór, a zatem autor dysponuje "swobodnymi i twórczymi wyborami" (wyr. TS z 1.12.2011 r., C-145/10, Painer, ECLI:EU:C:2011:798, pkt 94),
- w związku z tym "nie można zakwalifikować jako utworu efektu działalności wyłącznie rutynowej, szablonowej, zdeterminowanej (przez przeznaczenie, materiał, wiążące schematy), pozbawiającej twórcę swobody dokonywania wyborów" (wyr. SA w Szczecinie z 25.9.2014 r., I ACa 574/14, Legalis), np. zdjęcia paszportowego, uszycia ubrania według projektu przez szwaczkę, budowy domu według projektu architektonicznego przez budowlańca, korekty technicznej lub językowej publikacji czy działań matematycznych.

Nowość to moment, który pozwala stwierdzić, że przed powstaniem danego dzieła nie istniało nic, co pod jakimś istotnym względem byłoby doń podobne; wynika stąd, że powtarzanie tego samego wzoru nie zasługuje na miano twórczości" [W. Stróżewski (w:) J. Hartman (red.), Słownik filozofii, s. 237].

Działalność twórcza	Rzemiosło artystyczne	Rzemiosło
<ul style="list-style-type: none">• rezultatem twórczości jest powstanie nowego dobra intelektualnego, czyli takiego, którego wartość ma charakter przede wszystkim duchowy,• "praca intelektualna o charakterze twórczym, jest przeciwieństwem pracy o charakterze technicznym, która polega na wykonywaniu czynności wymagających jedynie określonej wiedzy i sprawności oraz użycia określonych narzędzi, surowców i technologii", (wyrok SN z 25.1.2006 r. (I CK 281/05, OSNC 2006, Nr 11, poz. 186).	<ul style="list-style-type: none">• kategoria graniczna, między działalnością twórczą, a rzemiosłem;• profesjonalne, rzemieślnicze działanie, które służy powstaniu dzieła. Innymi słowy dzieło rzemiosła artystycznego to utwór powstały w wyniku użycia sprawności warsztatowej, zastosowania wiedzy i technik rzemieślniczych. W innych rodzajach sztuki profesjonalizm warsztatowy nie ma znaczenia.	<ul style="list-style-type: none">• prowadzi do wytworzenia dobra materialnego, w którym nie ma wiele miejsca na oryginalność, niepowtarzalność. Głównym walorem wytworu rzemieślniczego jest profesjonalizm jego wykonania.• cechą pracy o charakterze technicznym jest przewidywalność i powtarzalność osiągniętego rezultatu. Proces tworzenia, w przeciwieństwie do pracy technicznej, polega na tym, że rezultat podejmowanego działania stanowi projekcję wyobraźni osoby, od której pochodzi. (...), (wyrok SN z 25.1.2006 r. (I CK 281/05, OSNC 2006, Nr 11, poz. 186).

Utwór

Samoistny – rezultat wyłącznej twórczości danego autora. Utwór samoistny może być utworem w pełni samoistnym lub utworem inspirowanym, a więc takim, dla którego stworzenia impulsem było inne dzieło poprzez dostarczenie ogólnego pomysłu utworu.

Niesamoistny

- 1) dzieła zależne (opracowania), stanowiące samodzielny utwór przejmujący istotne elementy twórcze dzieła pierwotnego, czego skutkiem jest odtwarzanie (nie proste kopiowanie, odbicie, naśladowanie), utworu jednego w innym utworze mniej lub więcej zmienionej postaci, np. tłumaczenie, scenariusz filmowy sporządzony na podstawie powieści, zdjęcie obrazu lub rzeźby, przerobienie piosenki pop na inne instrumenty lub styl, np. dance, wykonanie obrazu na podstawie rysunku;
- 2) dzieła z zapożyczeniami, tj. korzystające z fragmentów innych utworów zgodnie z zasadami prawa autorskiego, czyli podaniem cytatu, autora i źródła, np. prace naukowe lub dyplomowe.

Co jest utworem ?

- kolekcja afiszy lub ogłoszeń, katalogi, rozkłady kolejowe, książki kucharskie, wzory i formularze (orz. SN z 8.11.1932 r., 1 K 1092/32, OSN 1933, Nr 1, poz. 7),
- Instrukcja obsługi maszyny (wyr. SN z 25.4.1969 r., I CR 76/69, OSNCP 1970, Nr 1, poz. 15),
- scenariusz utrwalony w formie zapisu oraz teksty dialogu i komentarz (wyr. SN z 4.3.1971 r., I CR 62/71, Legalis),
- nagrobek (wyr. SN z 5.3.1971 r., II CR 686/70, OSNCP 1971, Nr 12, poz. 213),
- opracowanie pod względem kolorystycznym albumu, składającego się z wielu litografii (wyr. SN z 25.8.1972 r., II CR 261/72, OSNCP 1973, Nr 6, poz. 105),
- kompozycję z kwiatów (wyr. SN z 25.4.1973 r., I CR 91/73, OSNCP 1974, Nr 3, poz. 50),
- instrukcja BHP (orz. SN z 23.7.1971 r., II CR 244/71, opubl. w: Korpała, Orzecznictwo, s. 102),
- projekty dokumentacji technicznej, plany, zarysy, szkice, rysunki, modele i projekty (orz. SN z 12.6.1978 r., I PRN 47/78, Wynalazczość i Racjonalizacja 1978, Nr 15, s. 13),
- projekt jachtu (wyr. SN z 20.6.1988 r., II CR 178/88, Legalis),
- niezarejestrowany znak towarowy (wyr. SN z 23.6.1989 r., I CR 236/89, PS 1992, Nr 2, s. 106–115) ,
- opracowanie siatki haseł, sposób definiowania haseł oraz kompozycję haseł trudnych (leksemów) w słowniku języka polskiego (wyr. SN z 15.11.2002 r., II CKN 1289/00, OSNC 2004, Nr 3, poz. 44),

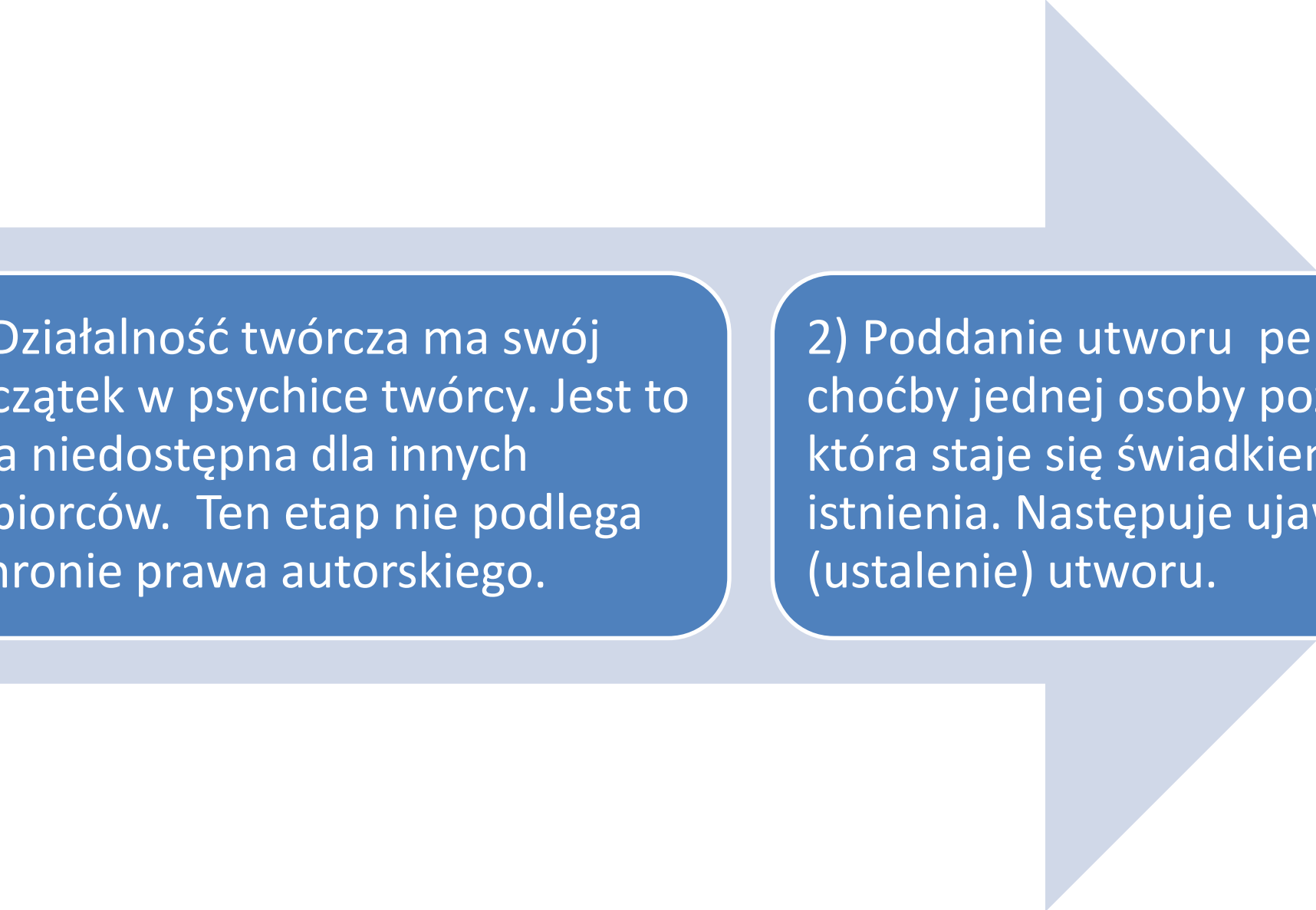
Co jest utworem ?

- krótki film reklamowy (wyr. SN z 23.1.2003 r., II CKN 1399/00, OSNC 2004, Nr 4, poz. 62),
- projekt zagospodarowania placu (orz. SA w Krakowie z 18.6.2003 r., I ACa 510/03, TPP 2004, Nr 1–2, s. 143),
- dzieła techniczne (wyr. SN z 30.6.2005 r., IV CK 763/04, OSNC 2006, Nr 5, poz. 92),
- szata graficzna gazety – makietę (wyr. SN z 28.1.2004 r., IV CK 417/02, Legalis),
- kompilacja wykorzystująca dane powszechnie dostępne, a w szczególności podręczny licznik kalorii i podręczny licznik cholesterolu (wyr. SN z 25.1.2006 r., I CK 281/05, OSNC 2006, Nr 11, poz. 186),
- projekt koncepcyjny wizji aranżacji przestrzennej sklepu (orz. SA w Poznaniu z 7.11.2007 r., I ACa 800/07, niepubl.),
- meble (wyr. SA w Poznaniu z 18.5.2006 r., I ACa 1449/05, niepubl.),
- plan trasy maratonu (orz. SA w Krakowie z 28.5.2008 r., I ACa 376/08, niepubl.),
- szata graficzna portalu internetowego (orz. SA w Warszawie z 11.5.2007 r., I ACa 1145/06, opubl. w: Korpała, Orzecznictwo, s. 27),
- repliki historycznych żaglowców (orz. SA w Szczecinie z 7.12.2011 r., I ACa 485/11, niepubl. oraz A. Michalak, Ochrona modeli, replik i miniatur w prawie autorskim, MoP 2012, Nr 9, s. 471 i n.).

Co jest utworem ?

- projekty ubrań, (SA w Poznaniu w orz. z 24.4.2013 r. (I ACa 211/13, Legalis) uznał za podlegającą ochronie na gruncie prawa autorskiego kolekcję odzieży kucharskiej, tj. fartuchów, zapasek, marynarek kucharskich, SO w Krakowie uznał za utwór projekt płaszcza męskiego (post. SO w Krakowie z 23.12.2015 r., IC GCo 289/15, niepubl.),
- stylizacja modeli lub modelek, jak i np. koncepcja organizacji pokazu mody, czy fotografie wykonywane podczas sesji zdjęciowych. Przykładowo za podlegającą ochronie uznano stylizację modelki poprzez powiązanie poszczególnych elementów, dobór i przygotowanie makijażu, stroju i stylizacji (wyr. SA w Warszawie z 18.2.2009 r., I ACa 809/08, Legalis),
- wzór kompozycji kwiatowej (wyr. SN z 25.4.1973 r., I CR 91/73, OSNCP 1974, Nr 3, poz. 50),
- perfumy (???) ,
- tatuaż (???) ,
- program komputerowy,
- portale internetowe, strony internetowe, fora internetowe.

Ustalenie utworu

1) Działalność twórcza ma swój początek w psychice twórcy. Jest to faza niedostępna dla innych odbiorców. Ten etap nie podlega ochronie prawa autorskiego.

2) Poddanie utworu percepcji choćby jednej osoby poza autorem, która staje się świadkiem jego istnienia. Następuje ujawnienie (ustalenie) utworu.

"chwilą stworzenia utworu jest moment, w którym akt twórczości przejawia się na zewnątrz, poza sferę przeżyć intelektualnych twórcy, przy czym owo uzewnętrznienie może nastąpić w jakikolwiek sposób i oznacza ustalenie utworu, chociażby miał postać nieukończoną. Nie jest również konieczne nadanie mu formy materialnej. Wystarczające jest twórcze indywidualne rozwiązanie, polegające na samodzielnym doborze, układzie, uporządkowaniu elementów nawet dostępnych i wykorzystywanych w zbliżonym celu. Utwór stanowi oryginalną twórczą całość od osiągnięcia końcowego rezultatu (ustalenia), co nie wyklucza dokonywania zmian i usuwania wad" (wyr. SN z 19.2.2014 r., V CSK 180/13, Legalis).

Ustalenie utworu

- Uzewnętrznienie utworu.
- Ustalenie utworu może mieć formę jednorazową, np. wygłoszenie wykładu, opowieść na żywo, improwizacja poetycka, muzyczna, taniec, spektakl pantomimiczny.
- Ustalenie może mieć również formę wielorazową, kiedy zostaje utrwalone na jakimś nośniku.

Utrwalenie utworu

- Przez utrwalenie należy rozumieć umieszczenie utworu w jakimś nośniku materialnym: zapisanie, nagranie i tym podobne działania umożliwiające odtworzenie ustalenia utworu kiedykolwiek w przyszłości.
- Prawo nie wymaga utrwalenia utworu.

Kategorie utworów

Utwory wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi

Cechą wspólną tych utworów jest to, że podstawową formą ich wyrażenia jest zapis na papierze lub nośniku elektronicznym.

Utwory literackie - wiele rodzajów utworów wyrażonych słowem, utrwalonych bądź tylko ustalonych poprzez wygłoszenie, (dzieła, utrwalone słowem żywym, pismem, drukiem; mowy, referaty, wykłady, kazania, improwizacje, listy, pamiętniki; wydane i niewydane książki, broszury, artykuły oraz przygotowane do nich narzuty, plany, zarysy i szkice; cały obszar produkcji literackiej)

Utwory publicystyczne - rodzaj utworów literackich. Kryterium rozróżnienia może stanowić miejsce publikacji; zasadniczym miejscem publikacji utworów publicystycznych jest prasa.

Utwory kartograficzne

Programy komputerowe

Jakie utwory literackie podlegają ochronie prawa autorskiego ?

- Siatka haseł, sposób definiowania haseł oraz kompozycja haseł trudnych (leksemów) stanowią przejaw twórczej działalności autorów słownika języka polskiego" (wyr. SN z 15.11.2002 r., II CKN 1289/00, OSNC 2004, Nr 3, poz. 44);
- Skrypt uniwersytecki, (wyr. SN z 7.11.2003 r., V CK 391/02, OSNC 2004, Nr 12, poz. 203)

Działalność naukowo-dydaktyczna:

- 1) wykłady akademickie,
- 2) rozprawy naukowe, popularno-naukowe, podręczniki, skrypty,
- 3) artykuły, recenzje prac oraz projektów prac naukowo-badawczych, ale także recenzje dorobku naukowego,
- 4) indywidualny sposób przedstawienia odkryć lub badań naukowych (samoistnie ujmowane odkrycia naukowe nie podlegają bezpośredniej ochronie prawnoautorskiej).

Co nie jest utworem literackim ?

- opinie biegłych, (wyr. NSA z 21.11.1996 r., I SA/KR 829/96, wyr. NSA z 19.2.1997 r., I SA/Kr 1062/97, niepubl.);
- sprawozdania finansowe, raporty biegłych rewidentów, (wyr. NSA z 19.2.1997 r., I SA/Kr 1062/97, niepubl., (wyr. NSA z 21.11.1996 r., I SA/KR 829/96);
- ogólnikowy plan szkolenia oparty na rozeznaniu rynku, bez podania treści wykładów (wyr. NSA z 13.10.2005 r., FSK 2253/04);
- krótkie sformułowania słowne, np. „kobieta pracująca”, (wyr. SA w Warszawie z 16.4.2013 r., I ACA 1216/12)
- przygotowanie programu nauczania w oparciu o podstawę programową wskazane jako podstawowy obowiązek nauczyciela , (wyr. SA w Rzeszowie z 10.9.2014 r., III AUA 283/14),
- lekcje w szkole,
- księga adresowa, zawierająca spis mieszkańców Polski,
- nauczanie języków obcych
- tzw. dzieło naukowe - uczyony nie tworzy, ale tylko ukazuje fragment świata zastanego, obiektywnie istniejącego obszaru rzeczywistości. Wyniki badań naukowych, ujęte w postaci książki, nie mogą podlegać ochronie na podstawie prawa autorskiego. Tylko forma, w której te wyniki zostały opublikowane, może być chroniona przez prawo autorskie".

Utwory plastyczne

Utwory plastyczne to szerokie spectrum wytworów w formach płaskich (np. grafika, grafika komputerowa, malarstwo) oraz przestrzennych (reliefy, rzeźba, instalacje i inne).

- opracowanie pod względem kolorystycznym albumu składającego się z wielu litografii – jako pewnej całości charakteryzującej się określoną kompozycją plastyczną, (orz. SN z 30.5.1972 r., II CR 135/72, niepubl., cyt. za: J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie. Przepisy, s. 281);
- kompozycje z kwiatów , (wyr. SN z 25.4.1973 r., I CR 91/73, OSNCP 1974, Nr 3, poz. 50, cyt. za: J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie. Przepisy, s. 281);
- meble jako dzieło mogą być uznane za przedmiot prawa autorskiego (utwór), o ile odznaczają się wyrazistym i indywidualnym charakterem na tle innych mebli dostępnych na rynku, (wyr. SA w Poznaniu z 18.5.2006 r., I ACa 1449/05, niepubl.);
- projekt wnętrza, (wyr. SA w Poznaniu z 7.11.2007 r., I ACa 800/07, niepubl.);
- utwory plastyczne sztuki ludowej - obrazy, wycinanki i inne.

Projekty architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne

Projekt architektoniczny lub urbanistyczny - projekt zawierający w sobie rozplanowanie przestrzenne układu elementów obiektywnej rzeczywistości, przy czym w przypadku projektu architektonicznego rozplanowanie dotyczy budynku i jego otoczenia, zaś w przypadku utworu urbanistycznego – pewnej większej przestrzeni, np. zaprojektowania układu osiedla wraz z infrastrukturą i siecią dróg.

Projekt architektoniczny - złożona projekcja wizji projektanta, w szczególności architekta, dotycząca kształtu, budowy, zestawienia, wykończenia lub rozplanowania obiektu budowlanego lub jego części lub jego otoczenia bądź wnętrza.

Projekt architektoniczny *sensu stricto*

W tym ujęciu pojęcie projektu architektonicznego w zasadzie ograniczone zostało do projektu budynków z wyłączeniem obiektów małej architektury, np. kapliczek, altanek, śmietników, oraz "niearchitektonicznych" elementów, np. projektu instalacji wodno-kanalizacyjnej lub klimatyzacyjnej, nawet jeżeli elementy te stanowią część szeroko rozumianego projektu architektonicznego.

Projekt architektoniczny *sensu largo*

Natomiast szerokie ujęcie pojęcia projektu architektonicznego zakłada, że oprócz tradycyjnego projektu architektonicznego budynku, np. apartamentowca, projektem architektonicznym będą też projekty małej architektury, np. kapliczki, posągi, wodotryski, architektura wnętrz czy architektura ogrodów. W tym ujęciu elementem projektu architektonicznego będą też np. schematy instalacji wodno-kanalizacyjnej czy iluminacji budynku.

Projekt architektoniczny

```
graph LR; A[Projekt architektoniczny] --- B[Projekt koncepcyjny - tworzony na początkowym etapie procesu inwestycyjnego, przedstawiający ogólny zapis sposobu zagospodarowania przestrzeni, zawierający wszystkie informacje o kształcie budynku i jego użyteczności;]; A --- C[projekt wykonawczy zawierający rozwiązania dotyczące detali architektonicznych, np. balustrad czy poręczy;]; A --- D[projekt zamienny];
```

Projekt koncepcyjny - tworzony na początkowym etapie procesu inwestycyjnego, przedstawiający ogólny zapis sposobu zagospodarowania przestrzeni, zawierający wszystkie informacje o kształcie budynku i jego użyteczności;

projekt wykonawczy zawierający rozwiązania dotyczące detali architektonicznych, np. balustrad czy poręczy;

projekt zamienny

Formy wyrażenia utworu fotograficznego:
(wszystkie podlegają ochronie)

rysunek

plan

wzniesiona,
ukończona budowla

makieta

- projekty z dziedziny architektury lub urbanistyki muszą odznaczać się przynajmniej minimalnym natężeniem twórczości, wynikającym choćby z kompilacji znanych rozwiązań (wyr. SN z 21.10.2004 r., V CK 143/04, Legalis),
- autorski charakter mają także projekty realizowane na zamówienie lub zgłaszane na konkurs, mimo szczegółowych wytycznych, o ile architektowi pozostawiono wystarczający zakres swobody twórczej,

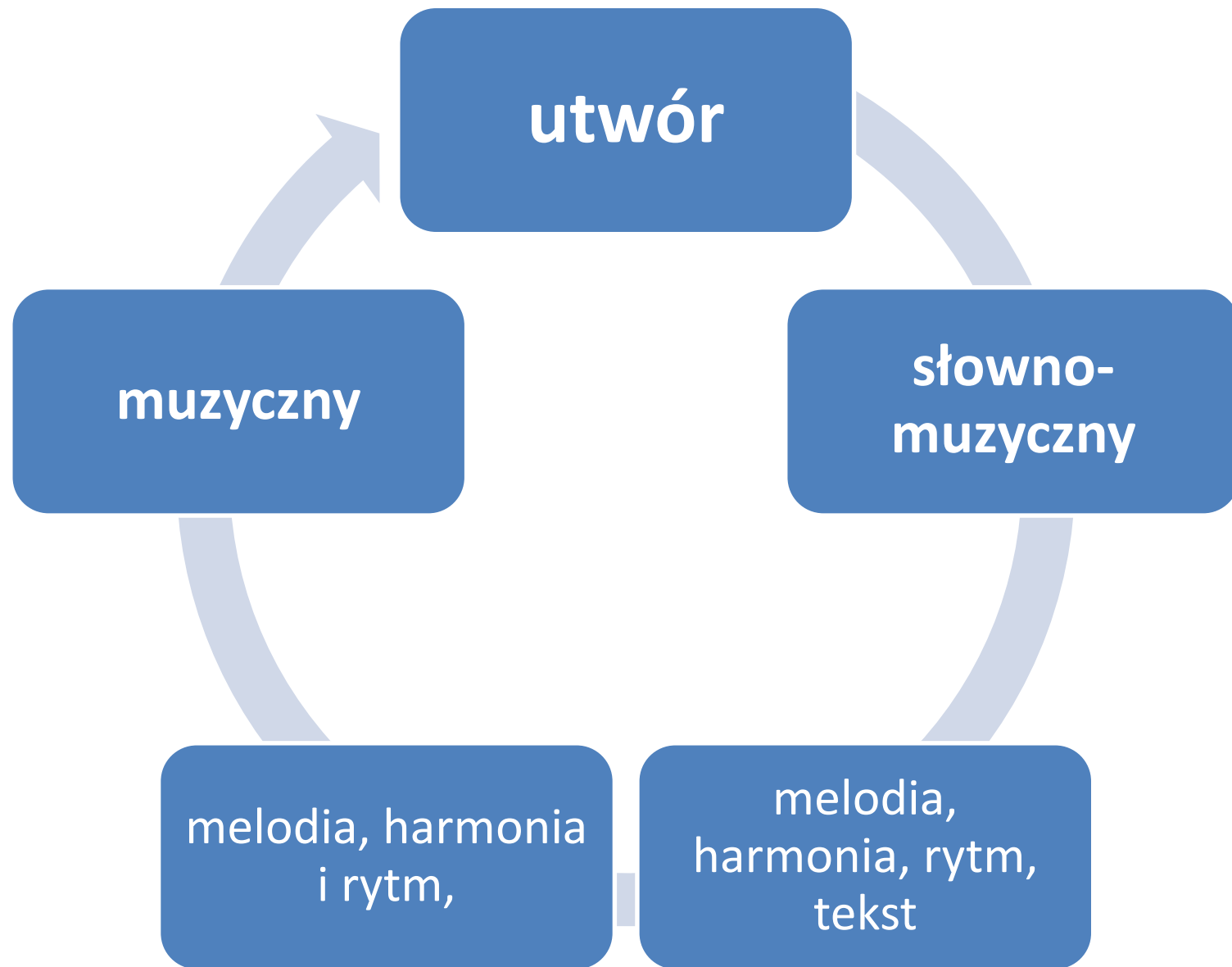
Utwory muzyczne i słowno-muzyczne

Utwór

```
graph TD; A[Utwór] --> B[Utwór muzyczny – kompozycja instrumentalna bez wokalu, musi stanowić rezultat inwencji ludzkiej, powstały jako wynik intencji ludzkiej w oparciu o przyjęte założenia artystyczne, odgraniczony od reszty świata;]; B --> C[Utwór słowno-muzyczny – np. piosenka, (zarówno warstwa słowna, jak i muzyczna mogą funkcjonować oddzielnie i podlegać osobnej ochronie)];
```

Utwór muzyczny – kompozycja instrumentalna bez wokalu, musi stanowić rezultat inwencji ludzkiej, powstały jako wynik intencji ludzkiej w oparciu o przyjęte założenia artystyczne, odgraniczony od reszty świata;

Utwór słowno-muzyczny – np. piosenka, (zarówno warstwa słowna, jak i muzyczna mogą funkcjonować oddzielnie i podlegać osobnej ochronie)

Nowe formy muzyczne

re-edit - alternatywna wersja piosenki, powstała np. przez powtórzenie pewnych części utworu, (słowniki Diki);

sampling - pojedynczy dźwięk lub krótki fragment utworu, w konkretnym wykonaniu, umieszczony w nowym cudzym utworze jako integralna część tego nowego utworu;

remiks – dzieło powstałe w wyniku przeróbki, polegającej na dodawaniu/usuwaniu lub zmianie elementów oryginału. Remiks zachowuje ślady dzieła pierwotnego – przyswaja jego rozpoznawalne elementy, by stworzyć nową jakość, ale komunikuje swe źródło, np. poprzez tytuł, (Wikipedia);

mash-up -umiejętne połączenie ze sobą dwóch (lub więcej) piosenek w celu osiągnięcia nowej, spójnej kompozycji, (Wikipedia).

Fotografia

Fotografia rejestracyjna

- np. zdjęcie do paszportu, zdjęcie mebli do katalogu, zdjęcia wykonane według wskazówek zamawiającego czy wynikających z określonych norm (wyr. SN z 10.5.1976 r., IV CR 127/76, OSNCP 1977, Nr 4, poz. 69).

Fotografia twórcza

- posiada pierwiastek "własnego wkładu intelektualnego autora". Twórczy charakter fotografii może wynikać z szeregu czynników, takich jak: świadomy wybór momentu fotografowania, punkt widzenia, kompozycja obrazu (kadrowanie), oświetlenie, ustalenie głębi ostrości i perspektywy, pozy, wybór inscenizacji, tła, zastosowania efektów specjalnych lub zabiegów zmierzających do nadania fotografii określonego charakteru (wyr. SN z 5.7.2002 r., III CKN 1096/00, OSNC 2003, Nr 11, poz. 150; wyr. TS z 1.12.2011 r., C-145/10, Painer, ECLI:EU:C:2011:798, pkt 90 i 91).

Kryteria rozróżnienia

wykonanie zdjęcia w zakresie momentu fotografii, miejsca ujęcia, techniki, np. naświetleniu, ostrości

przedmiot fotografowany w zakresie kompozycji obiektu zdjęcia i ustawienia

faza obróbki zdjęcia, np. naświetlenie, retusz, kadrowanie

Fotografia

artystyczna

reporterska

dokumentacyjna - wykonywana na potrzeby medycyny (np. zdjęcia rentgenowskie), biologii, kryminalistyki, astronomii, archeologii, kartografii, meteorologii i hydrologii, historii i teorii sztuki (reprodukcje) i wielu innych dziedzin.

Twórczość w
fotografii to
świadomy wybór:

oświetlenia,

kompozycji
obrazu
(kadrowania),

ustalenia głębi

momentu
fotografowania

punktu widzenia,

ustalenia ostrości

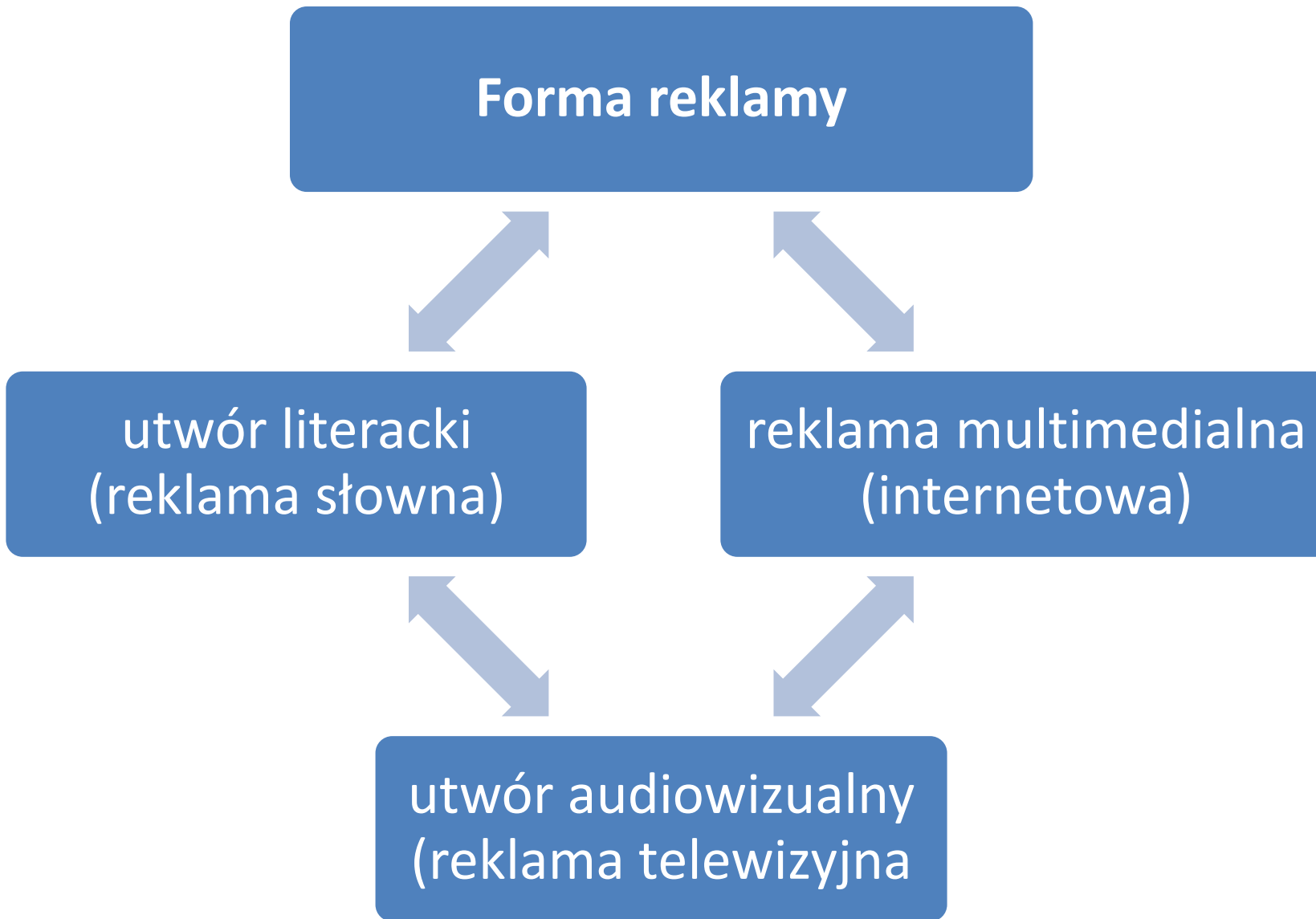
ustalenia
perspektywy

zastosowanie
efektów
specjalnych

Jaka fotografia nie podlega ochronie prawa autorskiego ?

- zdjęcia legitymacyjne, zdjęcia paszportowe, zdjęcia do dowodu osobistego, zdjęcia do CV,
- zdjęcia rentgenowskie,
- zdjęcia dokumentacyjne z zakresu biologii, kryminalistyki, kartografii, meteorologii i hydrologii, historii sztuki
- typowe zdjęcia produktów umieszczanych w Internecie, np. mebli lub zegarka do aukcji na Allegro (zob. orz. SA w Lublinie z 18.12.2008 r., I ACa 602/08,

Reklama

Ochrona reklamy

```
graph TD; A[Ochrona reklamy] <--> B[ochrona idei reklamy]; A <--> C[ochrona wykorzystywania w reklamie elementów i odniesień do twórczości osób trzecich]; B <--> D[ochrona sloganów reklamowych]; C <--> D;
```

ochrona idei reklamy

ochrona wykorzystywania w reklamie elementów i odniesień do twórczości osób trzecich

ochrona sloganów reklamowych

Slogany nie podlegające ochronie

elementy czysto opisowe sloganu, np. bezalkoholowy, łatwopalny itp.

czerpiące z tradycyjnych przysłów , gdyż przysłowia są dobrem wspólnym i nikt nie może ich zawłaszczyć;

banalne stwierdzenia np. super, doskonały, znakomity

Utwór audiowizualny

Obejmują wiele rodzajów utworów złożonych z dwóch warstw: dźwiękowej oraz wizualnej. „Utwór audiowizualny jest takim przejawem działalności twórczej o indywidualnym charakterze, w którym współgra ze sobą wizja i dźwięk, (SA Łódź, wyrok z 17.12.2002 r., I ACa 254/02, niepubl)

- filmy kinematograficzne
- filmy dokumentalne
- reportaże filmowe
- spoty reklamowe
- teledysk
- impresje filmowe , etc.

Utwór audiowizualny

- "dzieło ustalone w postaci serii połączonych ze sobą obrazów sprawiających wrażenie ruchu z dźwiękiem lub bez (...)" (J. Szczotka, Wprowadzenie do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Lublin 1994, s. 40),
- „każdy utwór złożony z serii utrwalonych, następujących po sobie obrazów, z dźwiękiem lub bez dźwięku, odbieranych za pomocą wrażeń wzrokowych (...),,, (wyjaśnienia) Ministerstwa Kultury i Sztuki z 21.3.1996 r.
- posiadający twórczy charakter film, w tym film reklamowy (wyr. SN z 23.1.2003 r., II CKN 1399/00, OSNC 2004, Nr 4, poz. 62)

Strona internetowa
(utwór multimedialny)

- **strona internetowa** - publikowany na serwerze dokument (aplikacja) utworzony w którejś z odmian zestandaryzowanego języka znaczników (np. HTML). Strony internetowe mogą być tworzone albo całkowicie samodzielnie przez ich właścicieli, albo z wykorzystaniem szablonów i wypełnieniem ich treścią, albo też przez osoby (firmy) działające na zlecenie tychże właścicieli;
- ochronie podlegać mogą zarówno całość, jak i poszczególne elementy budujące stronę, tj. czcionka, zdjęcia, animacje, kolorystyka czy też konstrukcja graficzna" (wyr. WSA w Krakowie z 5.3.2010 r., I SA/KR 60/10, Legalis).

Wzór przemysłowy

Ochrona wzoru przemysłowego

```
graph LR; A[Ochrona wzoru przemysłowego] --- B[1) wzorów przemysłowych (wspólnotowych) podlegających rejestracji]; A --- C[2) prawa autorskiego (kiedy nie zostały zgłoszone do rejestracji)]; A --- D[3) niezarejestrowanych wzorów wspólnotowych]; A --- E[4) prawa nieuczciwej konkurencji poprzez zakaz tzw. niewolniczego naśladownictwa (art. 13 ZNKU).];
```

1) wzorów przemysłowych (wspólnotowych) podlegających rejestracji;

2) prawa autorskiego (kiedy nie zostały zgłoszone do rejestracji);

3) niezarejestrowanych wzorów wspólnotowych;

4) prawa nieuczciwej konkurencji poprzez zakaz tzw. niewolniczego naśladownictwa (art. 13 ZNKU).

Wzory przemysłowe podlegające ochronie prawa autorskiego – te , które mają autorski, twórczy charakter.

- projekt płaszcza męskiego (post. SO w Krakowie z 23.12.2015 r., IC GCo 289/15, niepubl.),
- tkanina dekoracyjna kilim (orz. SN z 19.10.1932 r., Rw 1539/32, opubl. w: Korpała, Orzecznictwo, s. 123),
- sztuczna biżuteria w postaci agrafy i ozdobnej przypinki (wyr. SN z 20.4.1984 r., IV CR 139/84, OSNCP 1984, Nr 10, poz. 188),
- stojak reklamowy (orz. SA w Poznaniu z 28.4.1998 r., I ACa 154/98, opubl. w: Korpała, Orzecznictwo, s. 73),
- lampy oświetleniowe (orz. SA w Krakowie z 28.6.2007 r., I ACa 46/07, niepubl.),
- projekt znicza (wyr. SN z 6.3.2014 r., V CSK 202/13, Legalis).

Utwory sceniczne, sceniczno-muzyczne,
choreograficzne i pantomimiczne

Cechą wspólną tych utworów jest, że właściwą, najpełniejszą formą ich wyrażenia jest prezentacja na scenie (teatralnej, operowej, doraźnie wyznaczonej, np. w szkole, na placu, ulicy)

- dramaty,
- komedie, w których główne znaczenie mają słowa,
- opery,
- operetki,
- wodewile
- musicale,
- śpiewogry, gdzie słowa i muzyka tworzą całość,
- widowiska choreograficzne, obejmujące ruch ludzkiego ciała,
- widowiska pantomimiczne – mimika i całe ciało.

Utwór choreograficzny

Taniec – ma charakter instynktowny.

Dzieło choreograficzne - można mówić dopiero wtedy, gdy w grę wchodzi element kompozycji, innymi słowy, gdy mamy do czynienia z twórcą działającym w sposób świadomy, z intencją stworzenia takiego właśnie dzieła.

Ochrona prawa autorskiego

- **Niezależna od dopełnienia jakichkolwiek formalności** - nie jest zatem konieczna rejestracja utworu w jakimkolwiek urzędzie czy umieszczenie tzw. noty copyrightowej (np. © Jan Kowalski 2016) lub informacji, że wszystkie prawa do danego utworu są zastrzeżone.
- **Nie obejmuje tzw. nośników materialnych**, na których zostało utrwalone dzieło, mimo że niekiedy mogą mieć one znaczną wartość, np. obraz namalowany na złotej płytce. Zniszczenie nośnika materialnego nie oznacza zniszczenia utworu, który jest dobrem niematerialnym.
- **Przysługuje bez względu na wartość dzieła.**
- **Przysługuje bez względu na nakład pracy twórcy.**
- **Przysługuje bez względu na to, czy utwór narusza przepisy prawa.**
- **Przysługuje bez względu na przeznaczenie utworu.**

Zbiory

Art. 3

Zbiory, antologie, wybory, bazy danych spełniające cechy utworu są przedmiotem prawa autorskiego, nawet jeżeli zawierają niechronione materiały, o ile przyjęty w nich dobór, układ lub zestawienie ma twórczy charakter, bez uszczerbku dla praw do wykorzystanych utworów.

Co nie stanowi przedmiotu prawa autorskiego ?

Art. 4 [Wyłączenia]

Nie stanowią przedmiotu prawa autorskiego:

- 1) akty normatywne lub ich urzędowe projekty;
- 2) urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole;
- 3) opublikowane opisy patentowe lub ochronne;
- 4) proste informacje prasowe.